

Kuntien talous maakuntaudistuksen jälkeen

Pohjanmaan maakuntatilaisuus
Vaasa 12.5.2017

Ilari Soosalu
Johtaja, kuntatalous
Suomen Kuntaliitto

Sisältö

- Mitä muutoksia kuntien talouteen mk-uudistus on tuomassa?
- Miten se näkyy Pohjanmaan kunnissa?
- Millainen on kunnan uusi rooli?

Julkinen talous nyt

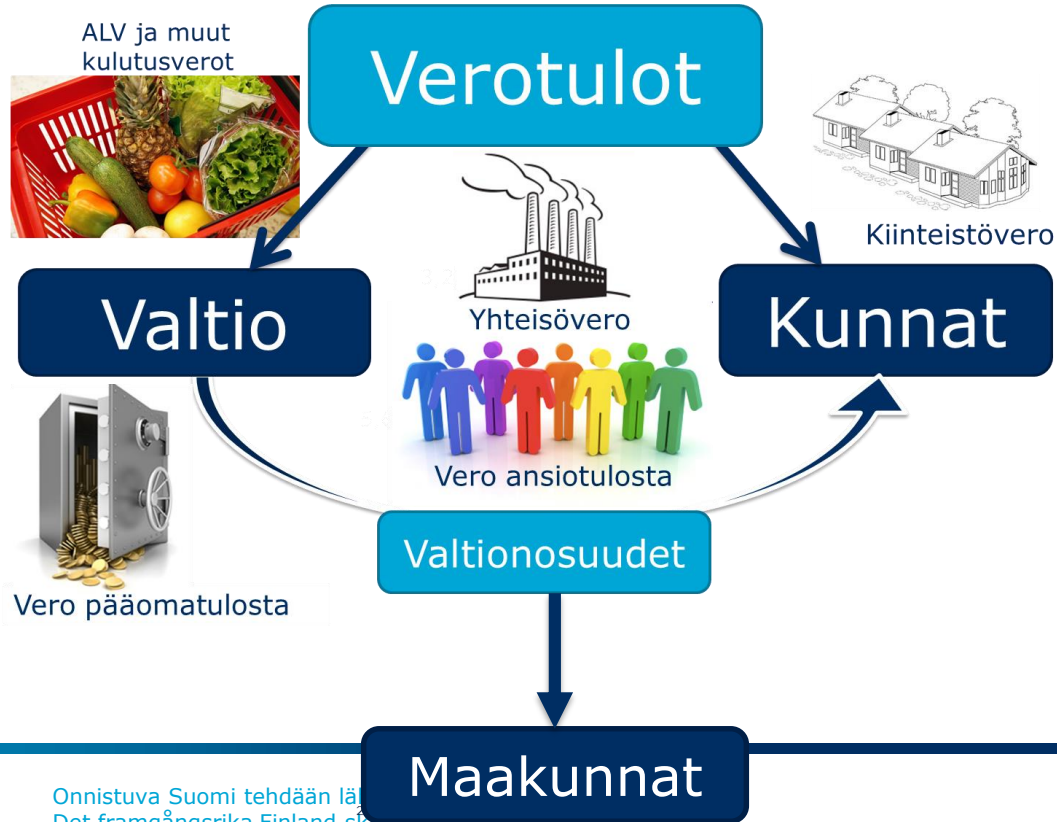
Kuntien ja valtion verorahoitus

Vero pääomatulosta

Julkinen talous 2019

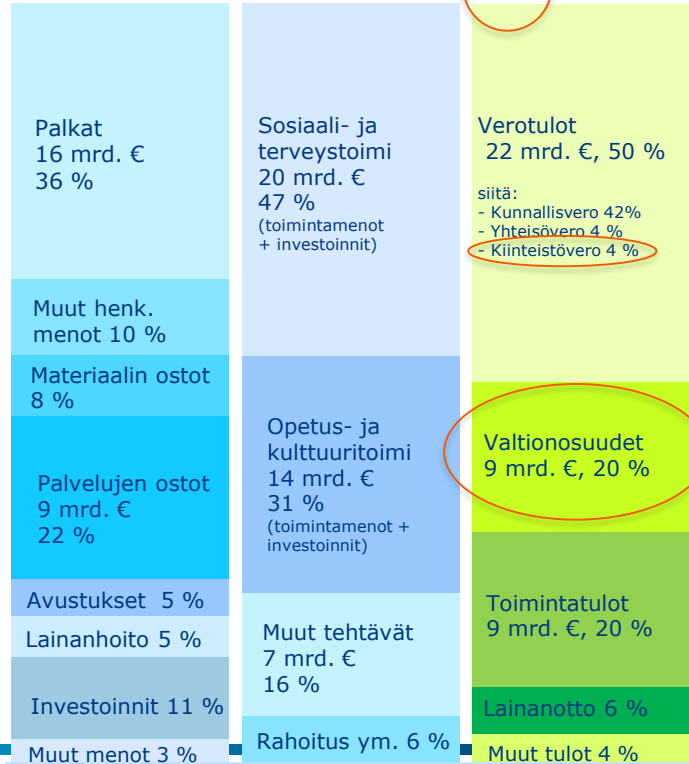
Kuntien ja valtion verorahoitus

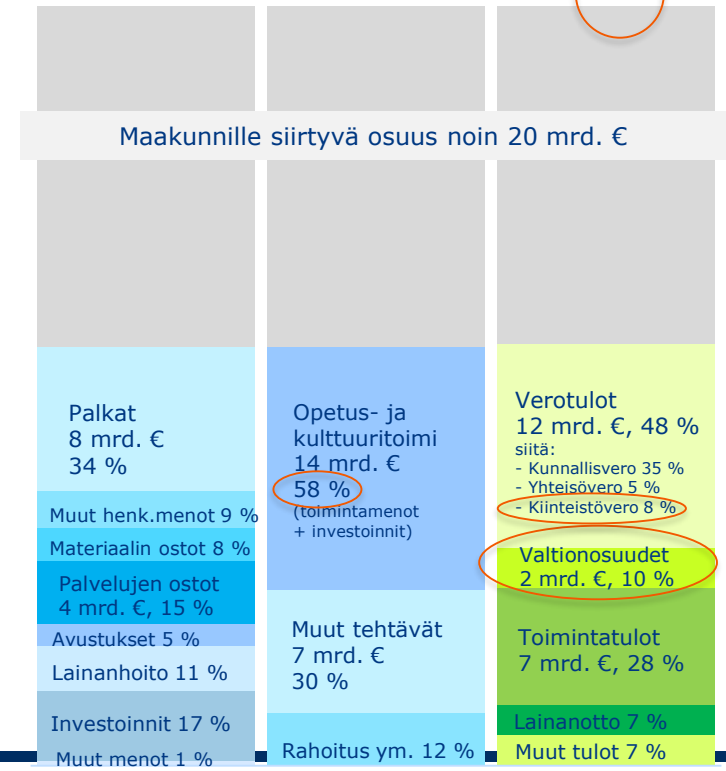
Kuntien ja kuntayhtymien talous nyt ja tulevaisuudessa

- tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset tulot ja menot

ARVIO VUODELLE 2017 noin 44 mrd. €

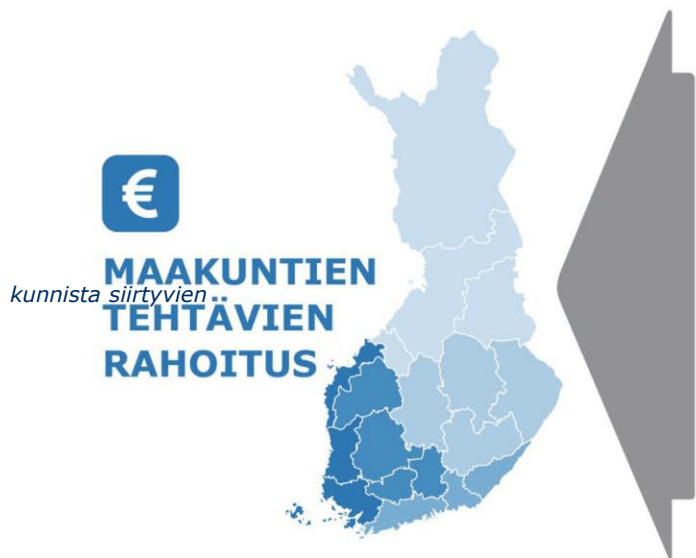
HAHMOTELMA VUODESTA 2019 noin 24 mrd. €

Tulojen siirto kunnilta maakuntien tehtävien rahoitukseen

Maakunnan rahoituslain luku 3: Sosiaali- ja terveydenhuolto, pelastustoimi, ympäristöterveydenhuolto

VEROTULOJEN SIIRTO KUNNILTA verorahoituksen

**17,7
mrd€**

**Kunnilta maakunnille
siirtyvien tehtävien
kokonaiskustannus**

*(vuosien 2017 ja 2018 ka, varmentuu 2019
syksyllä)*

11,3 mrd€

**Kunnallisveroprosentteja
alennetaan 12,5
prosenttiyksiköllä**

*tai mitä laskenta keväällä
2018 (?) tuottaakaan*

0,5 mrd€

**Kuntien osuutta
yhteisöverosta vähennetään**

5,9 mrd€

Valtionosuuksista siirretään

HUOM!

- Laskelmien päivittyminen
- Vain osa maakunnan kokonaisrahoitusta

Maakuntien rahoituksen kokonaisuus

Maakunnan vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus muodostuu kolmesta (3) osasta:

1. Maakunnan rahoituslain luku 3

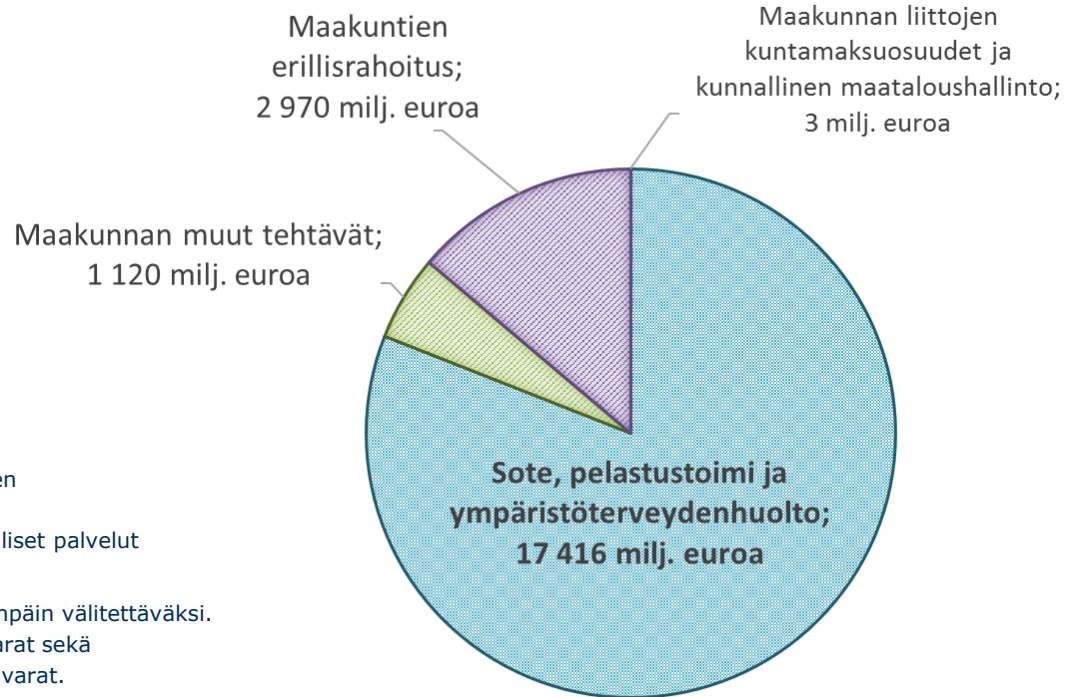
- » Sosiaali- ja terveydenhuolto
- » Pelastustoimi
- » Ympäristöterveydenhuolto

2. Maakunnan rahoituslain luku 4

- » Aluekehittäminen ja rakennerahastotoiminta
- » Elinkeinojen edistäminen
- » Alueiden käytön ohjaus ja suunnittelu
- » Maatalous- ja viljelijäntukihallinto
- » Maatalous- ja turkistarhayrittäjien lomitus
- » Vesivarojen käyttö ja hoito
- » Vesien- ja merenhoito
- » Rakentamisen ohjaus
- » Kulttuuriympäristön hoito
- » Maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistäminen
- » Ympäristötiedon tuottaminen ja jakaminen
- » Maakunnille lain perusteella annettavat muut alueelliset palvelut

3. Maakuntien erillisrahoitus

- » Osin maakuntien käyttöön ja osin maakuntien eteenpäin välitettäväksi.
- » mm. maataloustukien maksatukseen käytettävät varat sekä EU:n rahastoihin kytkeytyvät unionin ja kansalliset varat.

Maakunta- ja sote-uudistuksen vaikutus valtionosuusjärjestelmään

Mikä muuttuu?

Maakuntiin siirtyviä tehtäviä vastaavat kustannukset poistuvat kunnista

Maakuntiin siirtyy 500 milj. euroa, loppu jää kuntiin

Kuntiin jääviä tehtäviä vastaava osuus jää (n. 1/3, 3 mrd. euroa)

Jäävät nykyisellään kunnille, ei muutoksia

Se osa siirtyvistä kustannuksista (koko maan tasolla), jota ei kateta siirtyvillä yhteisövero- ja valtionosuustuloilla, vähennetään kunnallisverosta, esim. 12,3 %.

Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmään sisältyvällä

Lisäksi erillisellä tasauksella

4. Asteittainen siirtymätasaus vuosina 2019-2023

5. Kunnan talouden tasapainon uudistuksesta aiheutuva muutos v. 2024 enintään +/- 100 euroa/asukas

Valtionosuusjärjestelmä uudistuksesta johtuvien muutosten tasaajana:

1. Tasausprosentteja muutetaan
2. Kiinteistövero mukaan tasaukseen
3. Muutoksen rajoitin, 60 %

Yksittäisessä kunnassa eri määrä kustannuksia ja tuloja siirtyy
→ Talouden tasapaino muuttuu

→ Syntyy tarve tasata uudistuksesta johtuvaa muutosta kunnissa

Kuntatalous 2019 eteenpäin

- Lähtökohtatilanteessa kuntien vastuulle jäävien palveluiden rahoitus **säilyy laskennallisesti kutakuinkin uudistusta edeltäneen tilanteen mukaisena**
- Siirrolla kuitenkin **erilainen vaikutus** pienelle vs. suurelle kunnalle ja tulorahoituksella vs. velalla investoineelle kunnalle
 - » Vuosien 2017 ja 2018 aikana kuntien **kannattaa vielä parantaa** lähtökohtatilannettaan (vrt. VM vos-simulaattori)
 - » Henkilöstö, kiinteistöt, omaisuus, valinnanvapaus...
- Kuntatalouden menoista **poistuu nopeasti kasvanut ja vaikeasti ennakoitava kustannuserä**
 - » Helpottaa veronkorotuspaineita?
 - » Kasvavat kaupungit?
- Kuntien **tulojen rakenne** (verotulot vrs. valtionosuudet) **muuttuu**
 - » **Kunnallisvero** säilyy kuntien merkittävimpänä tuloeränä
 - » Kunnan **veroprosentin tuotto lisääntyy**, kun verovähennyksiä siirtyy valtiolle
 - » **Kiinteistöveron** suhteellinen merkitys kasvaa (vrt. kv-tutkimus)
- Valtionosuusjärjestelmälle vahva rooli uudistuksesta aiheutuvien **muutosten tasaajana**. Toisaalta **valtionosuus muuttuu vuosittain** kuten tähänkin saakka.
- Kuntatalouteen **vaikuttavat edelleen** yleinen taloustilanne, työllisyyskehitys, valtion kuntatalouteen kohdistuvat muut ratkaisut, kunnan oma taloudenpito jne.

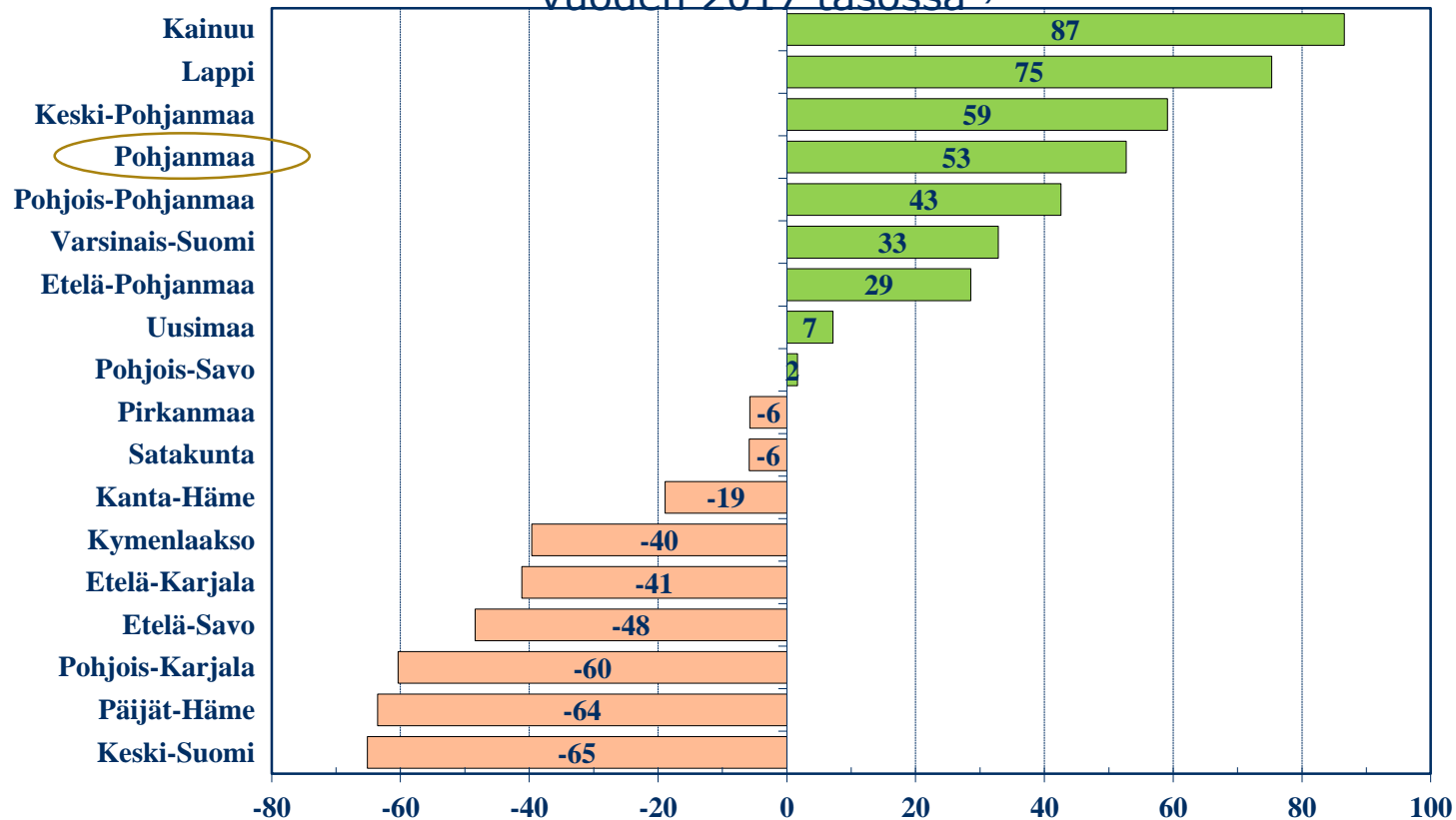
Miten uudistus näkyy Pohjanmaan kuntien taloudessa?

Maakuntauudistuksesta johtuva kuntien talouden tasapainotilan muutos ja sen laskennallinen paine tuloveroprosenttiin Pohjanmaan kunnissa

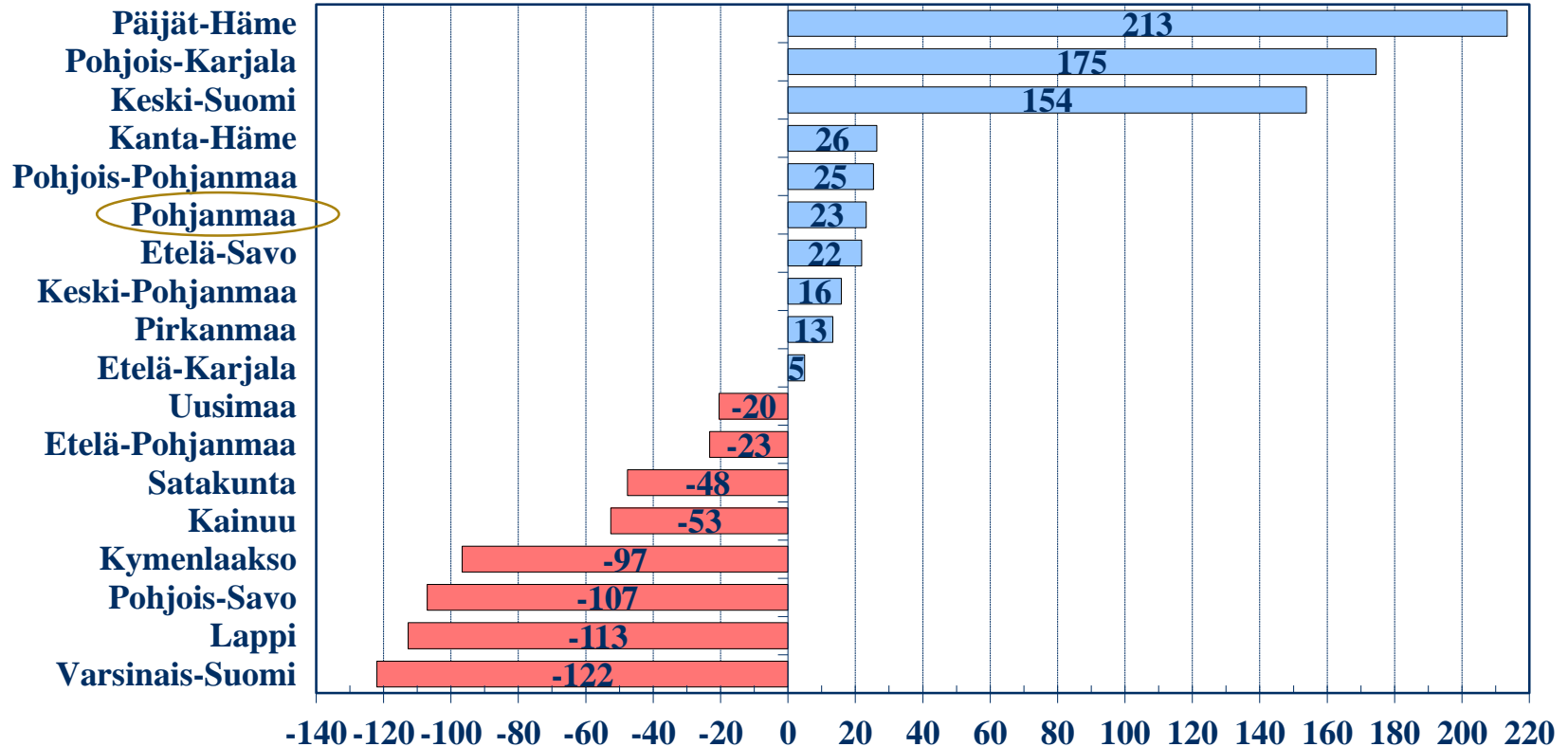
Lähde: VM/KAO 7.2.2017

Kunta	Tulo- vero- % 2017	Uusi kunnan tulovero-% 2017 tasossa	Toiminta- katteen + poistojen muutos €/as.	Vero- rahoituksen muutos yhteensä €/as.	siitä:			Lopullinen muutos nykyiseen 2023 -> €/as.	Lopullisen muutoksen laskennallinen vaikutus tulovero- prosenttiin %-yks.
					Kunnallis- veron muutos €/as.	Yhteisö- veron muutos €/as.	Valtion- osuuksien muutos yhteensä €/as.		
Laihia	21,75	9,28	3 442	-3 342	-1 845	-41	-1 456	100	-0,59
Pedersören kunta	20,50	8,03	2 985	-2 885	-1 527	-81	-1 277	100	-0,69
Kruunupyö	21,25	8,78	3 527	-3 427	-1 565	-108	-1 753	100	-0,68
Maalahti	21,50	9,03	3 751	-3 651	-1 667	-57	-1 928	100	-0,63
Luoto	19,50	7,03	2 694	-2 594	-1 556	-21	-1 017	100	-0,70
Uusikaarlepyy	21,00	8,53	3 317	-3 217	-1 592	-121	-1 504	100	-0,66
Kaskinen	22,00	9,53	4 581	-4 481	-2 108	-277	-2 096	100	-0,52
Mustasaari	20,75	8,28	3 001	-2 906	-2 042	-40	-824	95	-0,52
Vöyri	21,00	8,53	3 476	-3 418	-1 587	-93	-1 739	57	-0,38
Pietarsaari	21,25	8,78	3 558	-3 521	-1 956	-88	-1 477	37	-0,21
Vaasa	20,00	7,53	3 044	-3 010	-2 034	-131	-844	34	-0,19
Närpiö	21,00	8,53	3 656	-3 622	-1 527	-82	-2 014	34	-0,23
Isokyrö	21,50	9,03	3 505	-3 472	-1 604	-39	-1 829	33	-0,22
Kristiinankaupunki	21,50	9,03	3 772	-3 844	-1 632	-69	-2 144	-73	0,47
Korsnäs	21,00	8,53	3 680	-3 779	-1 356	-126	-2 297	-99	0,73

Maakuntauudistuksesta johtuva kuntien talouden tasapainotilan muutos siirtymäajan jälkeen maakunnittain, €/asukas vuoden 2017 tasossa¹⁾

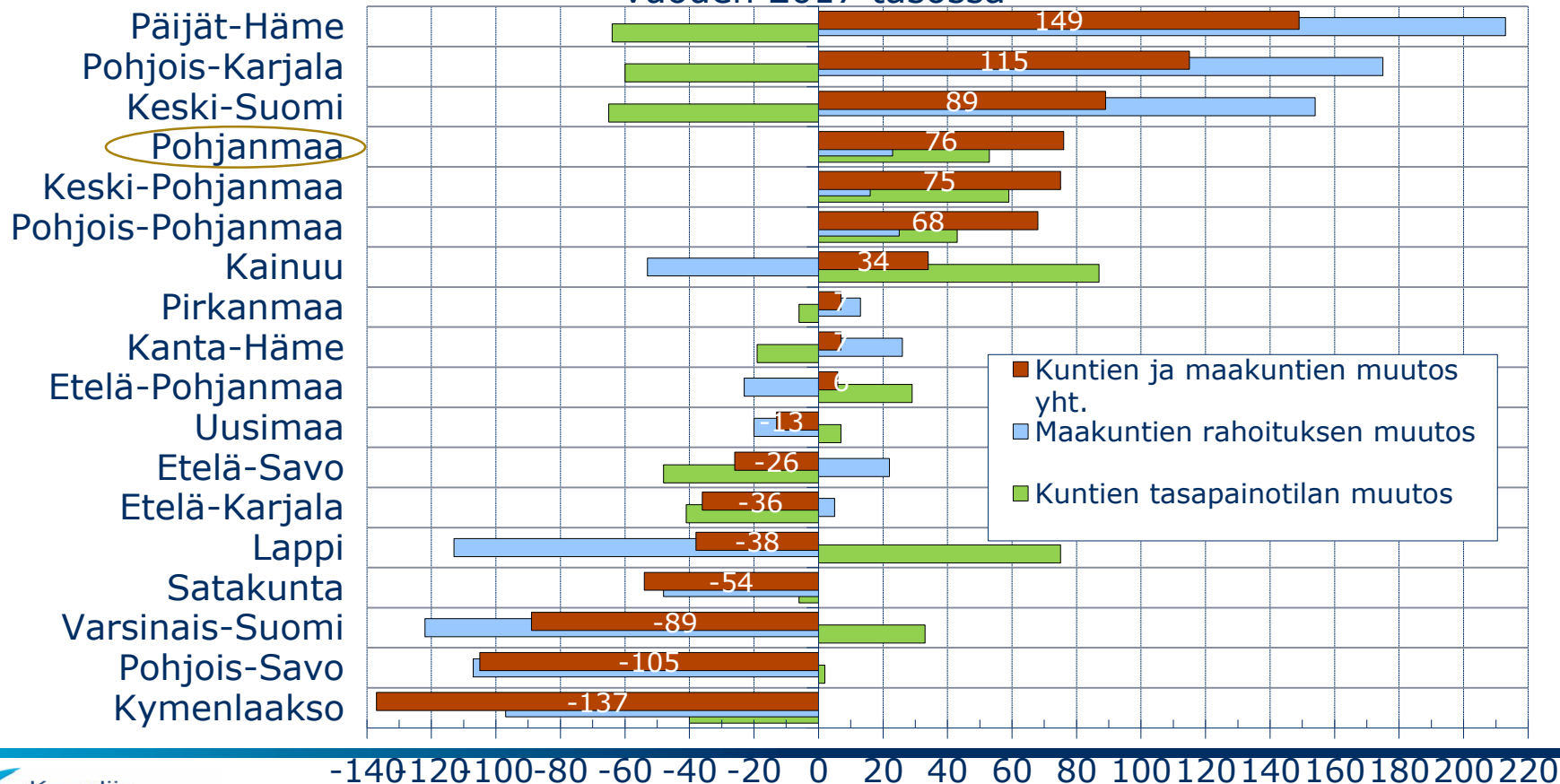

Maakuntien rahoituksen muutos verrattuna laskennalliseen lähtötasoon¹⁾ siirtymäajan jälkeen, €/as. vuoden 2017 tasossa

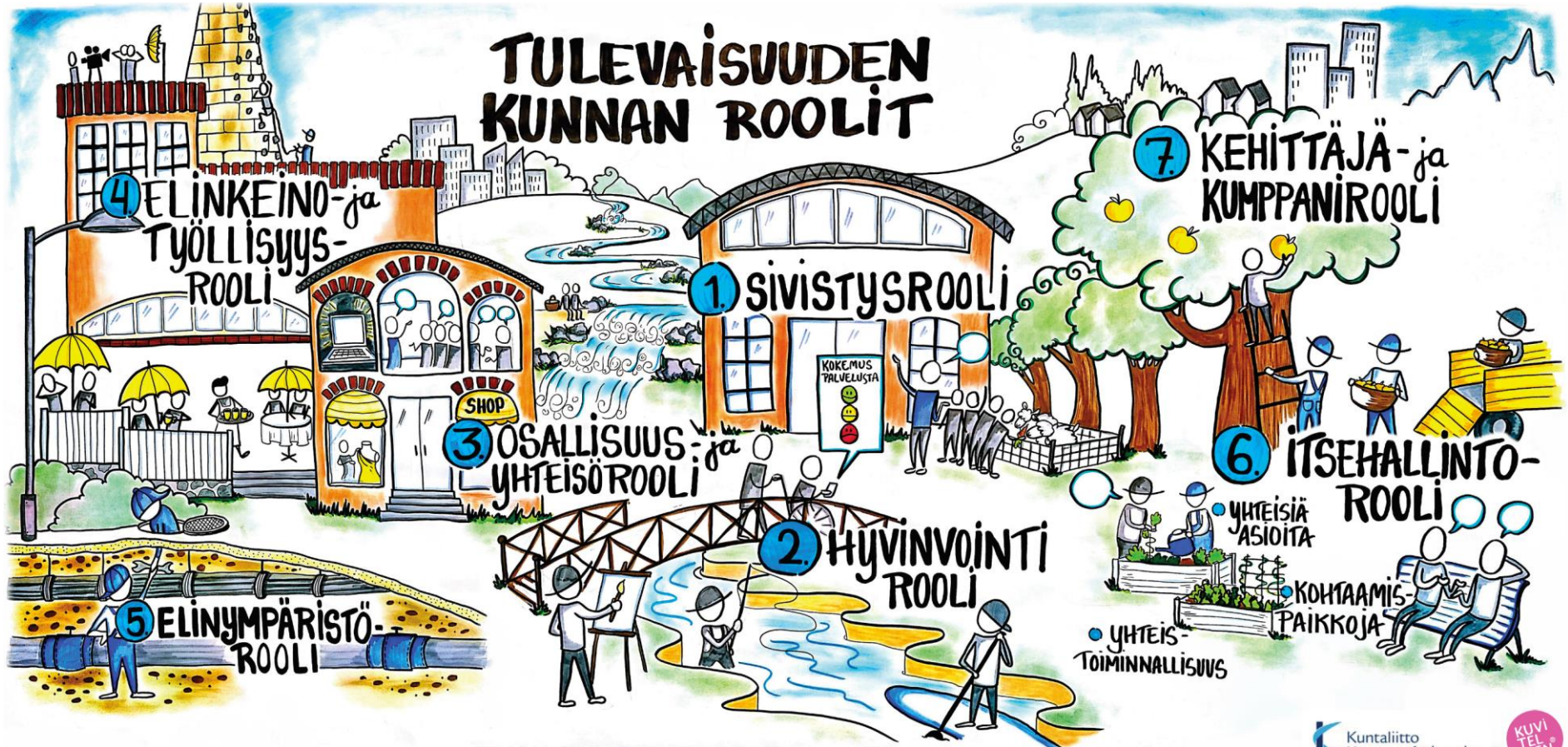
1) Laskelmassa on mukana rahoitus maakuntien soten sekä palo- ja pelastustoimen tehtäviin (17,4 mrd. €) sekä rahoitus maakuntien muihin tehtäviin (1 mrd. €). Lähtötasona käytetään siirtävien tehtävien yhteenlaskettuja/laskennallisia nettomenoja.

Maakuntien rahoituksen muutos sekä kuntien talouden tasapainotilan muutos siirtymäajan jälkeen maakunnittain, €/asukas vuoden 2017 tasossa

Millainen on kunnan uusi rooli?

TULEVAISUUDEN KUNNAN ROOLIT

4 ELINKEINO- ja
TYÖLLISYYS-
ROOLI

3 OSALLISUUS- ja
YHTEISÖROOLI

1 SIVISTYSROOLI

2 HYVINVOINTI
ROOLI

7 KEHITTÄJÄ- ja
KUMPPANIROOLI

6 ITSEHALLINTO-
ROOLI

YHTEISIÄ
ASIOITA

KOHTAAMIS-
PAIKKOJA

YHTEIS-
TOIMINNALLISUUS

Kiitos!